BENELUX - GERECHTSHOF
REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 513.86.80

GRIFFIE

COUR DE JUSTICE BENELUX
39, RUE DE LA RÉGENCE
1000 BRUXELLES
TÉL. 513.86.80

GREFFE

CD/LJ

Vertaling van stuk
A 80/2/5

Edelhoogachtbare Heren,

Bij arrest van 24 januari 1980 gewezen in de zaak van de Belgische Staat tegen Mouffe Jean heeft het Hof van Cassatie te Brussel het Benelux-Gerechtshof verzocht uitspraak te doen over drie vragen van uitlegging van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, ondertekend te Luxemburg op 24 mei 1966.

De genoemde Overeenkomst, de bijlage ervan, voor zover de inhoud van de bepalingen van deze bijlage zijn opgenomen in de wetgeving van de Staat waarin de vraag van uitleg is gerezen, alsmede het Protocol van Ondertekening zijn als gemeenschappelijke rechtsregels aangewezen bij artikel 1, lid 1, van het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst.

Het Benelux-Gerechtshof is bevoegd om kennis te nemen van vragen van uitlegging van genoemde rechtsregels.

De eerste door het Hof van Cassatie gestelde vraag betreft artikel 11, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de onderhavige Overeenkomst, welke paragraaf luidt :

> "Een verzekeraar kan zich een recht van verhaal voorbehouden tegen de verzekeringnemer en, indien daartoe grond bestaat, tegen een verzekerde die niet de verzekeringnemer is, voor zover de verzekeraar volgens de wet of de verzekeringsovereenkomst gerechtigd mocht zijn de uitkering te weigeren of te verminderen."

De tweede vraag houdt verband met artikel 2, paragraaf 2, en de artikelen 3 en 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen die betreffen :

- de verplichting van de eigenaar van een motorrijtuig een verzekeringsovereenkomst bij een erkende verzekeraar te sluiten ;
- de dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de eigenaar, de houder en de bestuurder van het verzekerde motorrijtuig ;
- het rechtstreekse recht van de benadeelde tegen de verzekeraar.

./.

In zijn derde vraag verzocht het Belgische Hof van Cassatie om de uitlegging van artikel 9 van de Gemeenschappelijke Bepalingen waarin een regeling wordt gegeven van de uitwerking jegens belanghebbenden van vonnissen, die naar aanleiding van een geschil ter zake van door een motorrijtuig veroorzaakte schade zijn gewezen. De vraag heeft meer in het bijzonder betrekking op paragraaf 2 van dat artikel, die het geval regelt waarin de verzekeraar in feite de leiding van het geding op zich heeft genomen.

Aan het geschil tussen de Belgische Staat en Jean Mouffe, dat aanleiding was tot het stellen van genoemde prejudiciële vragen aan het Benelux-Gerechtshof, liggen de volgende feiten ten grondslag :

Jean Mouffe was dienstplichtig soldaat in actieve dienst op het ogenblik dat hij een verkeersongeval veroorzaakte, waarbij verschillende personen gewond raakten.

Strafrechtelijk werd Jean Mouffe door de Krijgsraad te Brussel veroordeeld ; civielrechtelijk werd Jean Mouffe ook veroordeeld tot het betalen van bepaalde bedragen aan de burgerlijke partijen.

De Belgische Staat ging over tot de rechtstreekse betaling aan de slachtoffers krachtens zijn verplichting zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid te dekken van de houders en bestuurders van hem toebehorende motorrijtuigen.

Vervolgens stelde de Belgische Staat een verhaalsvordering tegen Jean Mouffe in tot terugbetaling van de aan de slachtoffers uitgekeerde bedragen en steunde daarbij op een grove schuld van Jean Mouffe.

Het Hof van Beroep van Bergen heeft het vonnis bevestigd waarin de rechtbank van Charleroi beslist had dat de vordering van de Belgische Staat onontvankelijk was.

Het arrest in hoger beroep heeft overwogen :

- dat eiser de verdediging van verweerder op zich genomen had voor de Krijgsraad en dat eiser zodoende de verzekeringsovereenkomst was blijven uitvoeren, niettegenstaande hij kennis had gekregen van de wijzigingen die verweerder aan de risico's had gebracht, en dat eiser krachtens artikel 31, lid 2, van de wet van 11 juni 1874 dan ook niet meer ontvankelijk was in de in artikel 16 van deze wet voorziene regresvordering ;

en

- dat eiser, zonder de rechten van de verdediging van verweerder te schenden, de verdediging van deze laatste niet heeft kunnen verzekeren, terwijl hij daartoe geen verplichting had, zonder ervan af te zien om tegen hem een verhaalsvordering in te stellen op grond van een grove schuld of een verzwaring van het risico, waarvan hij op de hoogte was ; dat eiser derhalve door de verdediging van verweerder op zich te nemen, dit verhaalsrecht verzaakt had .....

Tegen dit arrest in hoger beroep is een voorziening in cassatie ingesteld.

Het Hof van Cassatie legt de drie navolgende prejudiciële vragen aan het Benelux-Gerechtshof voor :

Eerste vraag

"Verzet artikel 11, paragraaf 2,van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, volgens welke bepaling een verzekeraar zich een recht van verhaal kan voorbehouden tegen, onder meer, een verzekerde, voor zover de verzekeraar volgens de wet of de verzekeringsovereenkomst gerechtigd mocht zijn de uitkering te weigeren of te verminderen, er zich tegen, dat de Staat, wanneer hij overeenkomstig artikel 2, paragraaf 1, sub 3,van genoemde Overeenkomst krachtens de wet is vrijgesteld van de verplichting tot verzekering, doch er wettelijk toe is gehouden, indien van die vrijstelling gebruik wordt gemaakt, zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de houders en bestuurders van hem toebehorende motorrijtuigen te dekken, dat recht van verhaal uitoefent in zoverre een verzekeraar zich dat recht zou hebben kunnen voorbehouden ? "

Bij het sluiten van de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen waren de drie landen van oordeel, zoals uit de preambule van de Overeenkomst blijkt, dat, waar volkomen eenmaking van het recht niet mogelijk was, er mede kan worden volstaan, dat de voornaamste, onmisbaar te achten regels gemeenschappelijk voor de drie landen zijn.

Genoemde voornaamste, onmisbare regels zijn als bijlage bij de Overeenkomst opgenomen onder de benaming "Gemeenschappelijke Bepalingen".

Eén daarvan is het vereiste ten einde tot het verkeer op de openbare weg te worden toegelaten, de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, waartoe motorrijtuigen aanleiding kunnen geven, door een verzekeringsovereenkomst te dekken.

De verplichting daartoe rust in principe op de eigenaar van het motorrijtuig.

In artikel 2, paragraaf 1, onder 3, van de Overeenkomst hebben de drie landen echter bepaald dat ieder der verdragsluitende partijen de bevoegdheid behoudt "de motorrijtuigen, toebehorende aan overheidslichamen en aan bepaalde door haar aan te wijzen rechtspersonen van openbaar nut, vrij te stellen van de verplichting tot verzekering."

België heeft van die bevoegdheid gebruik gemaakt door de Staat alsmede andere overheidslichamen en rechtspersonen van openbaar nut vrij te stellen van de verplichting een verzekeringsovereenkomst voor hun motorrijtuigen te sluiten.

Deze vrijstelling is echter afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de Staat en de andere bedoelde lichamen en personen zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken van alle houders en bestuurders van hun toebehorende motorrijtuigen, overeenkomstig de voorwaarden van de wet op de verplichte verzekering.

(artikel 14, paragraaf 1, lid 1, van de Belgische wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

"De Staat .....
zijn vrijgesteld van de verplichting om een verzekering aan te gaan voor hun motorrijtuigen mits zij, onder de voorwaarden van deze wet, zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken van alle houders of bestuurders van die motorrijtuigen.")

In artikel 14 van de Belgische wet van 1 juli 1956 wordt er verwezen naar de "voorwaarden van deze wet" ter vaststelling van de regels op grond waarvan de Staat zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dient te dekken van alle houders of bestuurders van zijn motorrijtuigen.

Met "deze wet" wordt bedoeld de Belgische wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen. In die wet zijn de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst opgenomen, die over hetzelfde onderwerp handelen.

De vraag rijst,of de Gemeenschappelijke Bepalingen wel van toepassing zijn op de Belgische Staat en of daarover een prejudiciële vraag wel gesteld mag worden in verband met de positie van de Belgische Staat.

Te dien aanzien moet worden opgemerkt dat het aangehaalde artikel 14 twee zaken behelst : enerzijds de toepassing van het in artikel 3, paragraaf 1, onder 3,van de Overeenkomst voorziene voorbehoud, dit wil zeggen de aan de Belgische Staat verleende vrijstelling om een verzekeringsovereenkomst te moeten sluiten met een erkend verzekeringsbedrijf en anderzijds de Belgische interne bepaling die op deze toestand toepasselijk is en waarbij van de Belgische Staat geëist wordt dat hij zelf de desbetreffende burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt,overeenkomstig de voorwaarden van de wet van 1 juli 1956.

Uitsluitend de Gemeenschappelijke Bepalingen en de Overeenkomst komen voor een interpretatie door het Benelux-Gerechtshof in aanmerking.

Door de Gemeenschappelijke Bepalingen wordt aan de eigenaren van motorrijtuigen de verplichting opgelegd met een erkende verzekeraar een overeenkomst te sluiten ter dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid zowel van de eigenaar als van de houders of bestuurders van die motorrijtuigen.

Voor het dekken van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is er in de Gemeenschappelijke Bepalingen alleen maar sprake van een "verzekeraar" als in artikel 1 dito omschreven :

"verzekeringsonderneming,door de Regering toegelaten .....".

De positie van de Staat wordt in artikel 2, paragraaf 1, onder 3,van de Overeenkomst geregeld.

De drie verdragsluitende partijen hebben in die tekst bepaald dat overheidslichamen, zoals de Staat, door iedere genoemde partij van de verplichting een verzekeringsovereenkomst af te sluiten kon worden ontheven.

./.

Verder gaat die tekst niet. De verdragsluitende partijen hebben er zich toe beperkt te voorzien in een hun toekomende bevoegdheid van vrijstelling. Niets is overeengekomen over de wijze waarop de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, waartoe de aan de Staat toebehorende motorrijtuigen aanleiding kunnen geven, gedekt zou worden ingeval er een vrijstelling tot stand komt van de verplichting een verzekeringsovereenkomst aan te gaan.

Voor die materie zullen in alle drie de landen nationale regels gelden, die als zodanig aan de bevoegdheid van het Benelux-Gerechtshof ontsnappen.

De gevraagde interpretatie heeft betrekking op een gemeenschappelijke tekst, nl. artikel 11, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen.

Genoemde bepaling is in artikel 11, lid 2, van de Belgische wet van 1 juli 1956 overgenomen. Het ziet ernaar uit, dat de vraag juist met het oog op de voornoemde omstandigheden zodanig is opgesteld, dat daarin wordt gevraagd of artikel 11, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen er zich tegen verzet, dat de Staat het recht van verhaal uitoefent.

Bedoelde tekst bepaalt dat een verzekeraar zich een recht van verhaal kan "voorbehouden".

Gaat het om de verzekeraar, dan lijdt het geen twijfel dat deze ertoe gerechtigd is zich een verhaal voor te behouden ; doch dient dit op uitdrukkelijke wijze te geschieden.

Het zou voor de nationale wetgever niet mogelijk zijn te beslissen - zonder daardoor de gemeenschappelijke tekst geweld aan te doen - dat de verzekeraar een recht van verhaal toekomt, terwijl hij zich dat recht niet uitdrukkelijk heeft voorbehouden.

Gaat het om de Staat, dan ligt de zaak anders in zoverre de Staat is vrijgesteld een verzekeringsovereenkomst te sluiten.

In dat geval, zoals reeds gezegd, wordt de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, waartoe motorrijtuigen van de Staat aanleiding kunnen geven, door nationale regels beheerst. Deze kunnen van de gemeenschappelijke tekst afwijken.

Het is echter eveneens mogelijk de gemeenschappelijke regels, of een deel daarvan, dan wel iets gewijzigde gemeenschappelijke regels in dit geval van toepassing te verklaren, doch steeds op grond van een nationale bepaling.

De in artikel 11, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen vervatte gemeenschappelijke regel heeft geen uitwerking ten opzichte van de Staat, die door een van de verdragsluitende partijen bij de Benelux-Overeenkomst is vrijgesteld van de verplichte verzekering.

Die tekst verzet er zich dan ook niet tegen, dat de Staat die bij de nationale wet vrijgesteld is van de verplichte verzekering, doch die in dat geval er wettelijk toe gehouden is zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de houders en bestuurders van hem toebehorende motorrijtuigen te dekken, zijn recht van verhaal zou mogen uitoefenen.

Binnen de grenzen, uiteraard, van de nationale wet en de in het desbetreffende land toegepaste principes.

Tweede vraag

"Dienen artikel 2, paragraaf 1 en de artikelen 3 en 6 van bovenvermelde Gemeenschappelijke Bepalingen, of een dier artikelen, aldus te worden uitgelegd, dat aan de verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen uitvoering wordt gegeven doordat de verzekeraar de verzekerde in rechte verdedigt ? Is dit eveneens het geval wanneer de Staat zelf, zonder een verzekeringsovereenkomst af te sluiten, de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de houder of bestuurder van een hem toebehorend motorrijtuig dekt en die houder of bestuurder in rechte verdedigt ?"

Deze tweede prejudiciële vraag, die aan het Benelux-Gerechtshof wordt gesteld, heeft betrekking op :

- artikel 2, paragraaf 1 : de verplichting tot verzekering, dit wil zeggen, de toelating van motorrijtuigen tot het verkeer op de openbare weg uitsluitend op voorwaarde dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, waartoe zij aanleiding kunnen geven, gedekt wordt door een verzekeringsovereenkomst die de eigenaar van die motorrijtuigen verplicht is aan te gaan ;
- artikel 3 : de bepaling op grond waarvan de verzekering de burgerrechtelijke aansprakelijkheid moet dekken van de eigenaar, van iedere houder of bestuurder van het verzekerde motorrijtuig alsmede van iedere vervoerde persoon ;
- artikel 6 : het rechtstreekse recht van de benadeelde tegen de verzekeraar.

1. De bewoordingen van voornoemde teksten wijzen er m.i. duidelijk op, dat aan de daaruit voor de verdragsluitende partijen bij de Overeenkomst voortvloeiende verplichtingen is voldaan, wanneer zij wettelijk het sluiten van een verzekeringsovereenkomst met een erkende verzekeringsmaatschappij opleggen.

Zulk een kontrakt heeft dan primair als doel de dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid, waartoe motorrijtuigen die op de openbare weg rijden aanleiding kunnen geven, en het doen ontstaan ten behoeve van de benadeelde van een eigen recht tegen de verzekeraar.

Aangezien de benadeelde een eigen recht verkrijgt tegen de verzekeraar, is het duidelijk dat de laatste er het grootste belang bij heeft zijn verzekerde bij zijn verdediging te steunen wanneer hij in rechte wordt aangesproken.

Met het oog hierop is een beding inzake de leiding van de procesgang opgenomen in het belang van de verzekeraar.

De verdediging van een verzekerde door zijn verzekeraar vloeit noodzakelijk voort uit het beding inzake de leiding van de procesgang.

./.

De Gemeenschappelijke Bepalingen verwijzen zonder meer naar de leiding van het geding (artikel 9, paragraaf 2, slot) zonder nader in te gaan op het beding zelf of het verweer van de verzekerde door zijn verzekeraar.

Uit artikel 6, paragraaf 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen, die de gemeenschappelijke regel inzake het eigen recht van een verzekerde tegen zijn verzekeraar in het leven roept, spruit het grote belang van de verzekeraar voort bij een rechtsvordering die tegen zijn verzekerde wordt ingesteld. Dat belang is zodanig, dat de verdediging van de verzekerde, die de verzekeraar op zich neemt, evenals het beding inzake de leiding van de procesgang dat nauw daarmee samenhangt, een wezenlijk deel uitmaakt van de verzekeringsovereenkomst die hij met zijn verzekerde afsluit.

Bijgevolg kan men met recht stellen dat, nu de verzekeraar de verzekerde in rechte verdedigt, hoewel hij hierdoor de verzekeringsovereenkomst niet in alle onderdelen uitvoert, hij dan toch uitvoering geeft aan één van de rechten of één van de - zij het facultatieve - verplichtingen die daarvan het gevolg zijn.

Op het eerste gedeelte van de vraag kan worden geantwoord :

Ja, wanneer de verzekeraar zijn verzekerde in rechte verdedigt, worden de in de vraag genoemde artikelen ten dele nageleefd.

2. Wat de Staat betreft, verkeert hij, zoals hierboven reeds uiteengezet, in een bijzondere toestand, wanneer hij op grond van artikel 2, paragraaf 1, onder 3, van de Overeenkomst wordt vrijgesteld van de verplichting een verzekeringsovereenkomst voor zijn motorrijtuigen aan te gaan.

In het geschil dat aanleiding geeft tot de uitlegging van de Gemeenschappelijke Bepalingen is toepassing gegeven aan artikel 14 van de Belgische wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Krachtens die bepaling wordt de Belgische Staat vrijgesteld van de verplichting tot verzekering ; het voorbehoud, dat in artikel 2, paragraaf 1, onder 3,van de Overeenkomst staat vermeld, wordt aldus toegepast.

In genoemd artikel 14 heeft de Belgische wetgever de vrijstelling van de Staat afhankelijk gemaakt van de voorwaarde dat hij zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de houders of bestuurders van zijn motorrijtuigen dekt, onder de voorwaarden van de wet.

Door deze voorwaarden toe te voegen, heeft de Belgische wetgever geen inbreuk gemaakt op de Overeenkomst, alleen is hij verder gegaan, hetgeen volkomen rechtmatig lijkt te zijn wanneer de tekst van de Overeenkomst er zich toe beperkt in de mogelijkheid van een vrijstelling te voorzien zonder nadere regels te geven voor bedoelde toestand die onder de nationale regeling van iedere verdragsluitende partij blijft ressorteren.

De in genoemd artikel 14 opgenomen bepaling is een nationaal wettelijk voorschrift voor de interpretatie waarvan het Benelux-Gerechtshof niet bevoegd is.

Op het tweede gedeelte van de tweede vraag dient geantwoord te worden, dat de in de vraag genoemde artikelen van de Gemeenschappelijke Bepalingen niet door middel van de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen van toepassing zijn op de Staat die van de verplichtingeen verzekeringsovereenkomst te sluiten is vrijgesteld.

Derde vraag

"Belet artikel 9 van meergenoemde Gemeenschappelijke Bepalingen, waarin onder meer is bepaald dat het vonnis, dat in een geschil tussen de benadeelde en de verzekerde is gewezen, aan de verzekeraar kan worden tegengeworpen, indien is komen vast te staan dat de laatste in feite de leiding van het geding op zich heeft genomen, dat de rechter uit de aldus vaststaande omstandigheid kan afleiden dat de verzekeraar of de Staat die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van een houder of bestuurder van een hem toebehorend motorrijtuig dekt, heeft afgezien van de uitoefening van zijn recht van verhaal op deze verzekerde ?"

1. Bij de behandeling van de tweede vraag heb ik gesteld dat het beding inzake de leiding van de procesgang in het belang van de verzekeraar in het leven is geroepen.

Die stelling werd ontwikkeld, daarbij verwijzend naar artikel 6, paragraaf 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen op grond waarvan de benadeelde een eigen recht tegen de verzekeraar toekomt.

Onder die omstandigheid heeft de verzekeraar immers het grootste belang bij het verdedigen van de in rechte betrokken verzekerde, ja zelfs,bij het op zich nemen van de leiding van het geding.

Over artikel 9, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen valt er in de gemeenschappelijke toelichting het volgende te lezen :

"De tweede paragraaf doelt op een algemeen gevolgde praktijk : de verzekering tegen burgerrechtelijke aansprakelijkheid omvat de kosten, die de verzekerde zal moeten maken om zich tegen de benadeelde te verweren. De verzekeraar belast zich met dit verweer en behoudt zich zelfs de leiding van de procesvoering voor, zonder dat hij juridisch gesproken partij is. Het zou niet billijk zijn, indien de verzekeraar onder dergelijke omstandigheden zou kunnen stellen dat hij buiten het geding staat en dat tegenover hem geen beroep op het vonnis kan worden gedaan. Een dergelijke houding zou bovendien in strijd zijn met de goede trouw.

De wijze waarop de verzekeraar de verdediging van de verzekerde op zich heeft genomen is niet van belang. Het is voldoende dat de verzekeraar "in feite" heeft deelgenomen aan het tegen de verzekerde gevoerde geding."

Vandaar de tekst van artikel 9, paragraaf 2 :

"Niettemin kan het vonnis, dat in een geschil tussen de benadeelde en de verzekerde is gewezen, worden tegengeworpen aan de verzekeraar, indien is komen vast te staan, dat de laatste in feite de leiding van het geding op zich heeft genomen."

Niets in de tekst of in de toelichting daarop zou de conclusie wettigen dat de verdragsluitende partijen als gemeenschappelijke regel iets anders hadden beoogd dan dat het vonnis dat onder de genoemde voorwaarden tussen de benadeelde en de verzekerde is gewezen, ingeroepen kan worden tegen de verzekeraar.

./.

Men kan zich m.i. bezwaarlijk op het standpunt stellen dat enkel en alleen doordat de verzekeraar de leiding van de procesvoering namens zijn verzekerde op zich heeft genomen, hij impliciet ervan zou hebben afgezien later diezelfde verzekerde aan te spreken ten einde een eventueel recht van verhaal te doen gelden.

Het eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar wordt bij de wet opgelegd.

De verzekeraar moet de gelegenheid hebben op te komen voor zijn belangen. Dit kan in dat geval op afdoende wijze alleen door voor het verweer van de verzekerde te zorgen, ja zelfs, door de leiding te nemen van het geding dat gevoerd wordt tussen verzekerde en benadeelde.

Dat alleen uit deze omstandigheid reeds zou blijken dat de verzekeraar impliciet ervan zou hebben afgezien een hem eventueel toekomend recht van verhaal op zijn verzekerde uit te oefenen, lijkt in de gegeven omstandigheid geen toelaatbare conclusie.

Indien de belangen van de verzekeraar en de verzekerde met elkaar in botsing komen, moet zodanig probleem m.i. opgelost worden niet aan de hand van artikel 9, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen doch door toepassing van andere principes.

2. De derde vraag, evenals de twee voorgaande, doelt ook op de positie van de Staat, die vrijgesteld is van de verplichting een verzekering aan te gaan, doch waaraan de eis is opgelegd dat hij zelf de hier bedoelde burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt, onder de voorwaarden van de wet.

Voor dit gedeelte van de derde vraag moge ik verwijzen naar de overwegingen die vragen 1 en 2 betroffen.

In het omschreven geval verkeert de Staat in een toestand waarin hij onderworpen is aan een nationale regeling waarvoor het Benelux-Gerechtshof niet bevoegd is een uitlegging te geven.

Op de derde vraag dient het volgende geantwoord te worden :

./.

1. Artikel 9, paragraaf 2, laat niet toe, dat de rechter alleen al uit de omstandigheid dat de verzekeraar in feite de leiding van het geding tussen benadeelde en verzekerde op zich heeft genomen, zou mogen afleiden dat de verzekeraar ervan zou hebben afgezien een verhaal uit te oefenen op de verzekerde.

2. Op de Staat, die krachtens artikel 2, paragraaf 1, onder 3, van de Overeenkomst is vrijgesteld van de verplichting een verzekering aan te gaan doch waaraan door een nationale wettelijke bepaling de eis is opgelegd zelf de hier bedoelde burgerrechtelijke aansprakelijkheid onder de voorwaarden van de wet te dekken, is - ook al vervat deze wet de onderhavige gemeenschappelijke bepaling - artikel 9, paragraaf 2, niet op grond van een overeenkomst tussen de drie landen van toepassing.

Het Benelux-Gerechtshof heeft geen bevoegdheid om een antwoord te geven op dit gedeelte van de vraag.

Conclusie

Indien het Hof zich bij mijn gedachtengang kan aansluiten, zou het op de gestelde vragen te geven antwoord als volgt luiden :

Antwoord op de eerste vraag

Artikel 11, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen is niet op grond van een overeenkomst tussen de drie verdragsluitende landen van toepassing op de toestand waarin een Staat verkeert, die met toepassing van artikel 2, paragraaf 1, onder 3, van de Overeenkomst is vrijgesteld van de verplichting tot verzekering ; het heeft mitsdien daarop geen uitwerking ; doch kan genoemde tekst op bedoelde toestand worden toegepast krachtens een nationale wettelijke bepaling waarvan de uitlegging echter buiten de bevoegdheid van het Benelux-Gerechtshof ligt.

Antwoord op de tweede vraag

1. Ja, wanneer de verzekeraar zijn verzekerde in rechte verdedigt, worden de in de vraag genoemde artikelen ten dele nageleefd.

/.

2. Artikel 2, paragraaf 1, en de artikelen 3 en 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen zijn niet op grond van een overeenkomst tussen de drie verdragsluitende landen van toepassing op de Staat die met toepassing van het recht van voorbehoud, dat in artikel 2, paragraaf 1, onder 3, van de overeenkomst is voorzien, is vrijgesteld van de verplichting tot verzekering doch waaraan zijn nationale wet de eis heeft opgelegd zelf de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van alle houders en bestuurders van hem toebehorende motorrijtuigen onder de voorwaarden van de wet te dekken, ook al vervat deze wet de desbetreffende gemeenschappelijke bepalingen.

Het tweede gedeelte van de vraag ligt mitsdien buiten de bevoegdheid van het Benelux-Gerechtshof.

Antwoord op de derde vraag

1. Artikel 9, paragraaf 2, van de Gemeenschappelijke Bepalingen laat niet toe dat de rechter alleen al uit de omstandigheid dat de verzekeraar in feite de leiding van het geding tussen benadeelde en verzekerde op zich heeft genomen, zou mogen afleiden dat genoemde verzekeraar ervan zou hebben afgezien een verhaal uit te oefenen op de verzekerde.

2. Hetzelfde antwoord als op de tweede vraag onder 2.

Luxemburg, 30 augustus 1980.

(w.g.) Jeanne Rouff,
Advocaat-Generaal